

HIND 10 s.

KARTSUNDI.

E. N. K. NOORSOOTECELASTE
KURSUSE
HÄALEKOVENDAJA

N° 1

III AASTAKIK.

Eesti Talu tuleviku lootusele.

Oleme Eesti Talu lapsid. Oleme noored. Ja lunnime rõõmu endi noorusast. Hindame selle suurt väärtust.

Ent me pole süüri lootuse talu Putus, Paulus, Joohatan, kes „rütsid Issanda päevi küll mehas küttides, küll järvel õngitsees, küll ka eläa summanutet vaenlasi pussitades“ ja kes põgenesid talufvõist rüü kured talidest, elid lapsed ja rüüvad.“ (H. Gailit, T. Kipern.) Me ei taha saada selliseses, kes endi talu värides, perimeheks saadab hiiu arsid: „Ei saa minest mingisugast talupidajat või permeast. Pole ma allagi peos hoidnud ega tea külvi ega lõikuse aegu (lõik). Me ei taha inimeseks saamiseks end kasvata künnuastares „Sakme renna“ „metsmeheluse“ „pahastluse“. Täname astucla ellu süüri juba võimalekult süüri. Hõrkame aeglasti teritama endi silmi, et näha mädand püüa Eesti Talu hoonis ning lembrohtu ja are la põldudel. Ja ühtlast hõrkame harkima loodmisi ja oskusi nende kõrvaldamisus.

Teadkem: miselt loodetakse ja eodetakse paljü. Miselt eodetakse Eesti elu terendamis. Tõrkem mis mis võimuses?

Ja ei leia süüri saadist leibid mehed ja naised Eesti Talu, sois soovin talu:

Oma elavõitkerajalni võlu tika

Tündelule puna- ja musta

Mõistuse ja külmas valgeses

Laidu taluvarasaga häamerda sa püüa.

E. Oja

Dir. Reesi avanevate Noorsoolegidele kirjutel.

Tervitan kõiki kokkutulnud noori ja avan käesolevad kursused.

Praguse aja nooril on tähta tulevikus tähtsad ja suured ülesanded. Nemad peavad kujundama me generalisooni, kes kannab meit elu ja elu, kes loob me elu-
kõhiks. Kui nad seda ei teeks, siis ei seisaks nad väärikusel kõrgusel. Enne kui meit luua, tuleb vana lõhkuda, mis ei saa meit ehitada. Ka tuleviku noortel tuleb lõhkuda, en-
ne kui meit luua. Nende ülesandeks on kaotada lõplikult pahed ja väärnähted, mil-
lised meile on pärastanud seda ja revolutsioonid, mis alles võivad nad me loom-
sele asuda. Et seda teha tagajärjekindlalt, selleks peavad nad olema korralikult ette val-
mistatud. Kaal istsi ei suuda anda seda ettevalmistust. Paras on välgaspool ühineada
ja organiseeruda, et selles end täiendada, mis koolis puudu jääb. See suhtes on võrre-
tähtsus noorte isetegevusel ja maalegatusel. Mis noored ise on leidnud ja mis nad ise
on omandanud, see on lõplikult nende. See on kõige kindlamaks tagatiseks, et
nende kultuuritöö ühiskonnas on väärtuslik, loov ja tulemusrikas.

Noorte isetegevus peab olema mitmekülgne. On soovitatav, et me suunduks
mitmes sihis. Kõigepealt peab sisundama seda isetegevust teoreetiliste teadmiste oman-
damine ja nendega rääkimine väga mitmesugustel aladel. Teoreetilised teadmised
üksi ei aita, on tarvis ka praktilist oskust. Neid saab aga jälle kõige paremini
isetegevuse kaudu. Viimaks mainigem veel kolmandat tähtsat momenti ja see on
kogemuste omandamine. Et väärikuselt loovana isikuna ühiskonna töös esi-
da, selleks on tarvis kogemusi. Jällegi — kogemuste saamisel ei pääse me is-
tegevusest mööda. Ühe sõnaga isetegevus on vägev tegur noorte karastamises
ja arendamises tuleviku võimsaks tööks.

Saanud teoreetilisi teadmisi, õppinud praktilisi
oskusi ja omandanud töös kogemusi võivad noored
julgesti haarata kinni tuleviku ülesandest, viia eda
si kultuuri eda sihis, luua uusi väärtusi ja kanda
meid ideid. See on tihti küll valus, aga meit rõh-
kem ilu. Sellens aidaku viljakalt kaasa ka praegused
kursused. Sellens jõudu ja tööõnnu!

Tartus, 28. 12. 29.

Dir. J. Rees: „Mis noored ise
leidnud ja mis nad ise on oman-
danud, on lõplikult nende.“

J. Rees

Lisamärkmeid näitleku vaidluskooaleku
asjus.

„Kevadiku“ olimeses numbris stumis allakirju-
tanult lühike kirjutis „Vaidluskooaleku“, kus oli esi-
tatud üheksa teesi mõnesõnalise lisaseletusega
iga teesi puhul ja lõpus veel kirjanduse loetelu,
kus on puudutatud kas otseselt või kaudselt
ettekantuid teese, mis oleksid enamvõrd abiks
küsimumse süvenemisel: „Kas parajus või täiskarsus?“
Teeside esitamine ja kirjanduse loetelu „Kevadikus“ oli
mõeldud enne kõike selleks, et võimalikult igale vas-
tavast vaidluskooalekust osavõtjale anda võimalus
küsimumse üle tulla läbimõeldult sõna võtma, mi-
da tuleb vägagi soovitada. Seejuures on soovitatav, et vas-
tasseisukohtade pooldajad püüaksid just siin näidata
oma seisukohtade paremust ja seega rihtlasi kaitsa
vastavaadit. Teeside pooldajale panen veelkord süda-
melle kaitsa seisukohti ja põhjendada neid.

Siinjuures tahaksin juhtida tähelepanu sellele, et
sõnavõttud oleksid asjalikud, lühidad ja selged, põhjendused
kaaluvad. Et läbiarutada kahesa teesi, selleks on vaja mit-
te üksi tund, vaid hoopis mitu tundi aega. Aga seda saab ka
tunni aja jooksul teha, kui jätame proka sõnategemise ja püüa
mõjuda sellega lõppude lõpuks pole tähtis mitte see, kes võidab, vaid
see, kes suudab esitada kaaluvamaid ja tõsisemaid põhjendusi. Vaid-
luse tulemused (tagajärjed) otsustab kooaleku juhataja. Peaksime
vähem võima tunnustada ka end võidetuks, peaksime võima tunnis-
tada seda, et meie põhjendused olid vähemkaaluvad kui teiste omad,
kui nad seda tõesti olid.

Näide siis veel - kuidas tuleks võtta sõna. Enne kõike tuleks sõna-
võttjal väita, kasta väaga teesi poolt või vastu - ähesõnaga, mida
tahab oma sõnavõetluga öelda. See on tarvilik juba sellepärast, et siis

on kuulajail ja ka juhatajail kergem jälgida ja järeldusi teha. Samuti tuleks langetada enda otsus, mis järgneb etteöödud põhjendustest.

Nii siis: Räägin etteöödud (käsitleva) esimese teesi (poolt/vastu).

Etteöödud põhjendused selle teesi kaitses (on)/(ei ole) paikapida-
võrd järgmisel põhjusel - - - - (põhjendused võivad ka punn-koos esitada,
näited tegel. elust teretunnud iga teesi puhul). Kuna aga (juhataja)/elkõnele-
ja/esitatud põhjendused on vastuväärivad (vastupidised) minu poolt esi-
tatud faktidele (näidetele) süa juure lisandub (-vad) veel elkõnelejailt
etteöödud põhjendus(-sed) teen järelduse: - - - - tees tuleb ümber hü-
kata ja väjendada nii - - - - - tees peab osalt paika, et
ta kõlaks nii - - - - - tees peab täieliselt paika, kuna elkõnele-
jad ei ole suutnud leida millegi väärta (muidugi tuleb siis rõnendada
ka näidata).

Esitatud teem tuleb antusele teeshaaval. Lõpuks olgu veel tä-
hendatut esitatud teeside kohta: 1 ja 2. üksteisega liitja (vt. teesid).
3. tees ^{on} väjendatud vast ebakohaselt, seepärast lubatagu väjendada nii (vt.
teesid). Teesid: 1. Pole võimaline määrata kindlaks piire parajuslase ja mit-
teparajuslase vahel, seepärast pole õige jaotada alkoholitavitarajaid joonmõõdu-
ja parajuslaseks. 2. On küll võimaline teha vahet karstiklase ja mittekarsk-
lase vahel. 3. Parajuslane pole vaba inimene. 4. Paras alkoholi tarv. tami-
ne rikub hingelist puhtustunnet. 5. Parajuslane on joamisele ahvatleja.
6. Parajuslane on seksuaalne kuritegija. 7. On hukkamõistetav, et pedago-
gid, rahvajuhid, ja -kasvatajad on, ükskõik mis määral, alkoh-
litavitarajad. 8. On hukkamõistetav ka alkoholiga terveise joamine.

Ed. Treen

Sandry esimene kelgusõit.

Eesti Noorsoo Karstiühk korraldusel on

29. det. s. a. kõigile noorsootegelaste kurens-

terl oravõistlusele sõhine

kelgusõit

Ajalehest.

Kall, lihe rida lastas omi varjajaid hõlmur jorist narguval tänavate

5
kohal, puhuti tuntuks kõrgemale, et siis jälle hetkeks laskuda kuni poriste
tänavasillutiseni, vajates mudast pori oma püüdhalli looriga tänavale
jalutava Sandry esteetiliste silmade eest.

Udu madalamale laskudes polnud ta tiheduse tõttu isegi näha
enam, millise maja vörest väljusid. Talle arjale tõttu ei märganud
ka Sandry lähenevat takso, mis kiire kihutamise ja kogu tänavale
li poris Sandry äsjaastetud tulinuule šašvraega palitide paisma
ja kogu smokingpüksi säärte alumised orad üle rõõpsa.

Sandry südames paisus vihahoog ja lareks sekundilise tööta-
mist. Sellele vihale seltsis veel ammuvaegus, ent niisid vallan-
dunud kriit taevataadi vastu tallepäras, et viimases ei saagi
selliste ilmade pärast jõulu ajal kelgu sõitu taha (rüüded saabrivagi
puklaks); paljures seda aega siis pühadeni enam on: päevi paar või kolm
ja käes nad ongi. Aga kus siis selle õnnetuse ots kuni pühadeni
lind ei tule. Kogu maalt sõidab noorimehi ja naitrikuid
(kui olimeid, kes olid Sandry meelest tähtsamad ja eelistatamad)
kursustele, kuid tema, Sandry ei saa siis neid kelgule võtta
ja kihutada kui kaul alla õmalle poole. Muide on ta seda ju alati
teinud: tema kalgas sai isegi proovida lumekunilide lennukau-
gust ja tugevust ja näidi üle püri väti lund proovimas (Sandry isik-
like veevete järel olla läti lümi lumesõjaks sobivam) ja vii-
masti Paide vallimisel kuivalgel ööl.

Selliste hellade mõtete mõeldes lahkus Sandry paha-
meel taevataadi ja hamba lõna vastu ja tultatust viisi (seda võis Sand-
ry näht järel kiirida) ümiseses seadistat sammud keda poole.

Õhtul kuumad teed juues ja homset lehte sorides - nüh! Sand-
ry süda - seisatus jälle hetkeks, ent niisid kriit juba rõõmu pärast,
lehest virvendasid talle vastu suured kardased tähed: "Tõhe udu Taa-
tu kohal. Sooja ja külma heithus bestis loota külma ja lund." Rõõmi
helisel ajal heiga vehkides-kallas ta kogu tass talle kuumad teed oma
õõrile, ent see ta tänu ei näinud (natuke küll natuke kõrvetas)

- farguel

Teadaandeid.

Noorsoolegetaste kursuste puhul soovitleme kursustasid osa võtta järgmisist ettevõttest:

28. detsembril s.a. kell 8 õhtul „Vanemuises“ P. Tsaikovsky operett „Keiserinna Katarina“. Pääsetähed 10, 20, 30, 40, 50, 75 ja 100 senti ühes rüdehoiuga.
29. detsembril kell 20 E. Karskusliidu Karskusühenduse tutvumisõhtu. Jaagupi t. 8 (E. Karskusliidu majas).
Kavas: F. Muiga ja T. Olupi kõned, pr. A. Kleini laulusoolo ja pr. A. Kruusi klaverisoolo.
Seltskondlik osa.
31. detsembril kell 20.30 teõhtu (vana aasta ärasaatmine ja uue aasta vastuvõtmine), Tartu Tõelaste Gümna. ruumides.
1. jaanuaril 1930, kell 14 deklamatsioonivõistlus, Tartu Tõelaste Gümna. ruumides.
30. detsembril kell 20 E. Noorsoo Karskusliidu asümmeetrilise koosoleku

Kursustasid saavad häid lõunaid kõige odavamalt Eesti Noorsoo Karskusliidu sööginajas (2 toitu 40 senti) Jaagupi t. 12.

Kursuste eesmärk on rõ. aidatud kursustasid lähemalt tutvuda noorsoolegetaste tegevusega ja käsitletud ajakirjandusega E. Noorsoo Karskusliidu tegevusest ja ilmunud elureformi ja karskuskirjandusega. Koostamiseks on mainitud ettevalmistatud T. P. G. Seali kõval olevas raamatus. Samas müüakse ka karskus- ja elureformi kirjandust, mil puhul arvestatakse ühesi karske noorte oma raamatutagavaraga täiendamata ei jätta.

Toimetusi: Ed. Püü, Endel Eilsen, Gerda Kink, Artur Meil, Arvo Mägi, Peter Kaviim.